

Аліванцева Олена Валентинівна

завідувачка відділом-музеєм

Шапошнікова Анастасія Валеріївна

старша наукова співробітниця

Музей «Літературне Придніпров'я»

КЗК «Дніпропетровський національний історичний музей

ім. Д.І. Яворницького ДОР»

м. Дніпро, Україна

litmuseumdp@gmail.com

ПРОЄКТ «ЗИМОВІ ІСТОРІЇ АКТОРІВ МУЗЕЙНОГО ТЕАТРУ»

(2024-2025 РР.) ЯК ПРИКЛАД ОСВІТНЬОЇ РОБОТИ МУЗЕЮ

«ЛІТЕРАТУРНЕ ПРИДНІПРОВ'Я»

Музей «Літературне Придніпров'я» протягом багатьох років активно веде культурно-освітню діяльність, органічно поєднуючи її з іншими векторами музейництва. Обираючи форми освітньої роботи в цьому напрямку, погоджуємося з тезами доктора педагогічних наук Олексія Караманова, що українська музейна-педагогічна модель повинна включати ініціативи, які б могли *«поєднувати елементи просвітництва й популяризації музеїв, стимулювали до множинної інтерпретації музейних предметів як культурних зразків минулого та певної епохи, актуалізувати матеріальну та нематеріальну культурну спадщину, широко застосовувати інтерактивність і віртуальний музейний простір у процесі розробки і проведення різних інтегрованих форм роботи з відвідувачами»*[1, 75].

Цілком відповідає цим характеристикам проєкт «Зимові історії акторів музейного театру», який було реалізовано в музеї «Літературне Придніпров'я» з 6 грудня 2024 по 6 січні 2025 рр. Надихнув на цю роботу довготривалий освітній та популяризаторський проєкт музею «Літературне Придніпров'я», а

саме «Літмузейний ляльковий театр». Він створений у 2021 році і вже має свою історію, свій репертуар [3], більш ніж 30 театральних ляльок (рукавичні, на пальці, маріонетки). Актори музейного театру є героями фольклорних і літературних творів, які пов'язані з історією Придніпров'я. Ці лялькові персонажі задіяні в багатьох освітніх проєктах музею, колектив музею вже жартома називає їх своїми колегами.

У листопаді 2024 р., при створенні зимової програми для дітей і дорослих виникла ідея надати слово саме персонажам цього театру. Програма поєднувала віртуальний простір та музейні зали. На музейних сторінках у фейсбуці та інстаграмі по парних числах протягом святкових днів робили дописи з історіями, які нібито розповідали театральні ляльки, використовували гештег #зимові_історії_акторів_музейного_театру. У цей самий час їхні історії з'являлися на листівках в музейних залах (відповідно до теми в різних експозиціях), де всі відвідувачі могли їх прочитати і забрати з собою. До зимових свят і під цей проєкт створили різні локації, опис яких також було подано у казковій формі: *«В музеї «Літературне Придніпров'я» актори літературного театру під керівництвом нашого поважного двохсотрічного Домовика (ви ж пам'ятаєте, що нашому будинку більше двохсот років) взяли все в свої руки, лапи, ратиці. На першому поверсі актори-герої літературного театру поставили ялинку і прикрасили її у близькій їм стилістиці – дерев'яними ляльками. Поряд вони створили мінівиставку зі старовинними новорічними іграшками та листівками. Тут вже керував наш Сірій Вовчик, а допомагали йому всі його колеги. На сходах другого поверху облаштувалася легендарна вертепна коза в колі дідухів під різдвяною вертепною Зіркою, а на другому поверсі характерник Грицько і не зовсім кмітливий Стецько створили наш чудо-вертеп. Це неймовірно красива композиція з великою витинанкою-триптихом улюбленої майстрині Ольги Іващенко і літературним ляльковим вертепом»[2].*

Тексти для дописів писали наукові співробітниці музею відповідно до своїх науково-дослідних тем, в діапазоні від фольклору до літератури ХХ ст., актуалізуючи нематеріальну спадщину Придніпров'я.

За змістом дописи з цього циклу можна поділити на 3 групи:

1) фольклор (колядки, повір'я про свята зимового циклу, казки в авторській обробці Петра Єфремова, Івана Манжури та Олени Пчілки),

2) українська авторська художня література (поезії Людмила Левченко та Ганни Світличної, проза Адріана Каценка та Іванни Савицької)

3) українські переклади світової класики (Чарльз Дікенс і Оскар Вайлд у перекладах Ольга та Михайла Кривинюків)

В рамках цього проєкту також відбулися лекції з елементами майстер-класів для дітей і дорослих: *«Кози, чорти та інші рогаті герої зимового фольклору»* та *«Як запорожці голодну кутю проганяли»*, де якраз і порушували питання інтерпретації фольклору, знайомилися з літмузейним ляльковим вертепом і його персонажами, робили сувеніри в техніці вибійки.

Загалом реалізація проєкту «Зимові історії акторів музейного театру» була успішною: поєднали матеріальні експозиції з нематеріальною українською спадщиною, висвітлили різножанрові твори тематичні до зимових свят і географічно пов'язані з Придніпров'ям; урізноманітнили контент на музейних сторінці у соцмережах; вкотре прорекламували свій літмузейний ляльковий театр; поєднали суто освітні форми (лекції, публікації творів) з популяризаторською роботою. У музейних залах святкові локації та тексти привертали увагу відвідувачів, розширювали музейну аудиторію, спонукали підписуватися на музейні сторінки, щоб і далі стежити за історіями.

Список використаних джерел

1. Караманов Олексій. Теорія і практика педагогічної діяльності музеїв в сучасному освітньому просторі України. дисертація. Старобільськ – 2020. 485 с.

2. Про проєкт «Зимові історії акторів музейного театру» URL: <https://www.facebook.com/share/p/15tT98SP8n/> (дата звернення: 12.04.25)

3. Шапошнікова Анастасія. Глава, в якій завдяки Олесю Завгородньому в музеї «Літературне Придніпров'я» з'являються україномовні наскітралі. *Джерело*, 2023. Випуск № 3-4 (1115-1116). С. 7.

Афоніна Олена Сталівна

доктор мистецтвознавства, професор,

професор кафедри музичного мистецтва

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

м. Київ, Україна

МУЗЕЇ МУЗИКИ МІЖ ТРАДИЦІЯМИ ТА ТЕХНОЛОГІЯМИ

Музеї зберігають експонати, інформацію, історію, до яких можемо звернутися при викладанні різних дисциплін. Приміром, музеї музики, в яких дисциплінах вони можуть знадобитися і стати успішним практичним досвідом. Музеї музичних інструментів, які експонують історичні, національні, унікальні інструменти дадуть розуміння виконавських можливостей, специфіки виконання творів композиторів різних періодів історії музики. Музейні параметри збереження відносяться до традиційних форм подачі матеріалу, технології додають активності сприйняття цього матеріалу. Таке поєднання традицій і технологій є вимогами сучасності.

Тобто, лекції з дисциплін «Історія музики», «Історія виконавського мистецтва», «Експертиза музичних інструментів» тощо, можуть проходити в музейних просторах і поглиблювати знання як з історії різних процесів, так і сучасного бачення проблематики.